

Cjeloživotno učenje – raznolikost metoda učenja i kreativnog izražavanja kroz filmsko stvaralaštvo

Lifelong learning – diversity of learning methods and creative expression through filmmaking

Primljeno: 15. 10. 2023.
Prihvaćeno: 5. 11. 2023.

**TEMA
BROJA**

dr. sc. Anita Tufekčić, dipl. knjižničar, savjetnik

Osnovna škola „Antun i Stjepan Radić“ Gunja
ariana200@gmail.com

Biljana Krnjajić, dipl. knjižničar, izvrstan savjetnik

Osnovna škola Siniše Glavaševića Vukovar
biljana.krnjajic@gmail.com

Sažetak

Uloga školskog knjižničara danas je složenija nego prije. Zahtijeva dobro poznavanje učenika i njihovih potreba i mogućnosti, visok stupanj suradnje s učiteljima i roditeljima, što doprinosi stvaranju kako konstruktivne, tako i kreativne atmosfere u školi. Kreativni učitelji/knjižničari svakodnevno istražuju nove sadržaje kako bi nastavu učinili motivirajućom i zanimljivom. U višegodišnjem iskustvu odgojno-obrazovnoga rada autorice su se susretale s različitim zahtjevima. U svim tim različitim sustavima, pristupima i gledištima jedna je konstanta ostala nepromijenjena – neiscrpna učenička kreativnost i stvaralačka energija koju je vođenim aktivnostima potrebno osloboditi i usmjeriti. Današnji digitalni alati proširili su prostor za njezino iskazivanje i, uz svrsishodno vođenje različitim aktivnostima, danas mogu poslužiti kao izvrstan medij za poticanje stvaralaštva. Filmska pismenost danas je postala jedan od imperativa digitalnog doba, a filmski sadržaji djeci i odraslima postali su dostupniji više nego ikada do sada na različitim platformama i u različitim formatima. Od iznimne je važnosti na koji će se način ti filmski sadržaji birati i kritički promišljati, zato je nužno kontinuirano poučavati filmsku pismenost na različite načine. Tako bi škole, a u budućnosti i školske knjižnice morale biti primarno mjesto filmskog obrazovanja. Ljetna škola filma Gunja sjajan je primjer suradnje na interdisciplinarnom planu školske edukacije i bavljenja kritičkim razmišljanjem kroz bavljenje filmskim umjetnostima. To je škola prepoznatljivog filmskog rukopisa čiji se radovi uspješno prikazuju na filmskim festivalima i revijama u Hrvatskoj i inozemstvu.

Ključne riječi: normativna kontrola, integrirani

knjižnični sustav, cjeloživotno učenje, kooperativna katalogizacija, sveučilišne knjižnice

Summary

The role of the school librarian is more complex today than before. It requires a good knowledge of students and their needs and possibilities, a high degree of cooperation with teachers and parents, which contributes to the creation of both a constructive and creative atmosphere in the school. Creative teachers/librarians research new content every day to make classes motivating and interesting. In many years of experience in educational work, the authors have encountered different requirements. In all these different systems, approaches and points of view, one constant has remained unchanged - the inexhaustible student creativity and creative energy that needs to be released and directed through guided activities. Today's digital tools have expanded the space for its expression and, with the purposeful guidance of different activities, today can serve as an excellent medium for stimulating creativity. Film literacy has become one of the imperatives of the digital age today, and film content has become more accessible to children and adults than ever before on different platforms and in different formats. It is extremely important how these film content will be chosen and critically considered, that is why it is necessary to continuously teach film literacy in different ways. Thus, schools, and in the future also school libraries, would have to be the primary place of film education. Summer film School in Gunja is a great example of cooperation on the interdisciplinary level of school education and engaging in critical thinking through film arts. It is a school of recognizable film manuscripts whose works are successfully shown at film festivals in Croatia and foreign countries.

Keywords: media, school library, film literacy, digital tools, Summer film school in Gunja

Novo vrijeme, novi mediji

U sklopu projekta e-Škole na državnom skupu održale smo dvije radionice o medijskom i filmskom odgoju za sudionike i time dale doprinos u promociji digitalnog učenja i usavršavanja. Radionice su bile usmjerene na primjenu digitalne tehnologije, kako u neposrednom radu s učenicima tako i u ostalim poslovima odgojno-obrazovnih radnika. Kroz radionice je naglašena potreba za što boljim razumijevanjem onoga što omogućava film, kako bi bili svjesni prednosti i nedostataka. Također, istaknuta je važnost pojedinca koji kao dio sustava ne treba čekati gotovo rješenje već i sam biti kotačić i pokretač promjene. Naravno, uz važnost kreativnosti i kritičkog promišljanja. Govoriti danas o životu čovjeka, posebno djece i mladih, nije moguće bez dubljeg poimanja i naučnog interpretiranja uloge medija. Mediji ne samo da su prijenosnici kulturnih sadržaja već su svojevrsna kultura za sebe. Međutim, danas mediji nude sve više zabavne sadržaje ne vodeći pritom računa o njihovoj etičnosti. Sve je manje, strogo pedagoški gledano, odgojnih, a sve više sadržaja koji su na granici senzacionalizma ili indoktrinacije. Medijska i filmska pismenost nužna je za učitelje/knjižničare, a korisnici medija, u ovom slučaju učenici, da ne budu samo pasivni konzumenti medijskih informacija već aktivni i kritički sudionici tog procesa.

Možemo reći da su mediji „tehnička oprema“ koja omogućava ljudima komunikaciju i prijenos misli bez obzira na njihovu formu i njihov cilj. Naša djeca rastu u svijetu zasićenom medijskim porukama, u svijetu u kojem raznovrsni mediji ispunjavaju njihovo slobodno vrijeme utječući na formiranje kulturnih vrijednosti, formiranje stavova i na razvoj individualiteta. Mladi sve više postaju „robotima“ masovnih komunikacija, ovisnici o internetu (blogovima, videoigrama), a socijalna je potištenost i izoliranost pojedinca sveprisutna. Zbog toga je potrebno djeci i mladima pružiti osnovna znanja i vještine kako bi znali odabrati medij analizirati i ocijeniti medijske poruke. Ukoliko želite raditi s učenicima na takav način, film je najbolja stvar.

Ljetna škola filma Gunja

Ovog je ljeta Osnovna škola „Antun i Stjepan Radić“ Gunja, u suradnji sa školskom knjižničarkom i Studijem kreativnih ideja Gunja provodila Ljetnu školu filma Gunja na kojoj su sudjelovali učenici iz cijele Hrvatske. Ljetna škola filma Gunja je projekt koji su 2009. godine pokrenuli studenti Akademije dramske umjetnosti i Fakulteta političkih znanosti te osnivači Studija kreativnih ideja Gunja (SKIG), a sve u želji da dođu u Gunju i jedan ljetni tjedan posvete prenošenju znanja mlađim generacijama kroz zabavne i poučne ljetne radionice. Ovo je jedinstveni događaj u Cvelferiji i zaista filmovi koji se prikazuju, kao i broj djece koja se prijave i sudjeluju, svjedoči o tome kako Gunja postaje malo središte filma. Svake se godine možemo pohvaliti s više od 50 polaznika iz cijele Hrvatske i susjednih zemalja.

Ove godine održano je sedam radionica: igrani film, dokumentarni film, (za)igrani film, radioigra, glazbena produkcija, press radionica i radionica analogne fotografije.

Svaki voditelj radionice imao je svojeg asistenta. Svi voditelji su volonteri, kao i učenici koji za vrijeme Ljetne škole filma pružaju smještaj i pomažu jedni drugima na radionicama kroz timski rad. Plod zajedničkog rada je projekcija radioničkih filmova i izložba crnobijelih fotografija.

Slika 1. Zatvaranje Ljetne škole filma Gunja

Četrnaesto izdanje Ljetne škole filma Gunja održano je od 23. do 28. srpnja 2023. godine. U sklopu Ljetne škole filma, u atriju Osnovne škole „Antun i Stjepan Radić“ u Gunji održavala se i Filmska revija „Novo kino Osmijeh“ iliti ljetno kino. Program revije bio je sastavljen od filmova recentne domaće i regionalne produkcije. Pod gunjanskim zvjezdanim nebom bili su prikazani i filmovi: *Ljeto kada sam naučila letjeti* (redatelj Radivoje Andrić), *El Shatt* (redatelj Ivan Ramljak), *Cvrčak i mravica* (redatelj Luka Rukavina) te *Garbura* (redatelj Josip Žuvan). Uz četiri večeri dugometražnih filmova, posjetitelji su imali još priliku pogledati izložbu *GIF for FUSE* i odabrane kratkometražne eksperimentalne i hibridne filmove, a ulaz na sve filmske projekcije bio je besplatan. Prikaz plakata na slikama ispod.

Slika 2. Plakat Ljetne škole filma Gunja

Slika 3. Novo kino Osmijeh

Zaključak

Napraviti film znači timski rad. Svi moraju sudjelovati i dati sve od sebe da konačni proizvod uspije. Netko ima talent pred kamerom, netko se pak osjeća sigurnije u pozadini, netko ima želju baviti se zvukom, rasvjetom, kamerom, netko želi smisliti priču, opet netko drugi želi se baviti maskom, rekvizitima, kratko – na filmskom setu za svakog ima posla.

Uspjeh Ljetne škole filma Gunja nije samo stvar stvaranja filma, organiziranje škole filma, ljetnog kina Osmijeh, već je i volonterski rad. Bez mnogih ljudi koji sudjeluju na različite načine, bilo to financijski, na tehničkom polju ili kao moralna podrška, ova manifestacija ne bi se održala već 14 godina.

Osim prezentacije samih filmova, na ovoj školi polaznici naših radionica dobivaju i dodatnu mogućnost upoznavanja i usporedbe s onim što u ovoj vrsti stvaralaštva i kreativnog izražavanja rade njihovi vršnjaci diljem naše zemlje, ali i izvan nje. Važno je napomenuti da ovakve aktivnosti s jedne strane svakako pridonose i kreativnom procesu ideja za samu produkciju Ljetne škole filma Gunja, a s druge strane dodatno promoviraju naše malo selo.

PRESS radionica prikazala je svoje III. Kronike, koje prate zanimljive teme i događaje polaznika na Ljetnoj školi filma Gunja. Radionica (za)igranog filma premijerno je prikazala film *San ili java* u kojem su glumili učenici gunjanske osnovne škole. Radionica igranog filma snimila je izvrstan igrani film atmosfere pod naslovom *Nevrijeme*. Radioigra je priredila radiodramu pod naslovom *Dobar protiv sjeverca*. Radionica dokumentarnog filma snimila je odličan dokumentarni film pod naslovom *Ispaša* koji nam donosi priču o obitelji koja čuva ovce. Glazbena produkcija bila je najplodnija, jer su pripremali glazbenu podlogu za sve radionice, a predstavili su se s izvedbom *Struji struja*. Analogna fotografija priredila je izložbu crnobijelih fotografija, koja se mogla pogledati u hodniku škole na izložbenima okvirima, ali i na linku: bit.ly/analogna23.

Završnicu Ljetne škole filma gledalo je više od dvije stotine sudionika i polaznika iz Gunje i izvan nje. Na samom kraju, voditeljica programa zahvalila je svim polaznicima i voditeljima na uspješnom radu i održavanju još jedne Ljetne škole filma, ali i svim Gunjancima koji su ponudili svoje kuće i ugostili sudionike i djecu koja nisu iz Gunje. Voditelji su podijelili zahvalnice polaznicima, organizatorima i svim ostalim zaslužnima za održavanje 14. Ljetne škole filma, koja je uspješno završena unatoč nedostatku struje i interneta u cijeloj školi uslijed posljedice nevremena.

Literatura

1. Ljetna škola filma Gunja. URL: https://www.facebook.com/ljsfg/?locale=hr_HR (15. 10. 2023.)
2. Majdenić, V. Mediji, tekst kultura. Zagreb: Ljevak, 2019.
3. Sablić, M. Uvod u filmski jezik za osnovne i srednje škole. Zagreb: Agencija za elektroničke medije i Ured UNICEF-a za Hrvatsku, 2022.